

CÀTEDRA ROSES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

ÍNDEX

Índex	1
Organització de la Càtedra	2
ACTIVITATS	6
VIII Seminari Internacional d'Arqueologia Medieval i Moderna	7
VII Curs Internacional d'Arqueologia	16
VIII Cicle de xerrades d'arqueologia de la Càtedra	22
Publicacions	25
Activitats Participatives	28
Projectes competitius	30
Campanya d'excavació i patrimonialització	32
Activitats audiovisuals	36
Per a més informació	37

ORGANITZACIÓ DE LA CÀTEDRA

Dr. Marc Bouzas Sabater
Direcció

Dr. Lluís Palahi Grimal
Tècnic

Consell Assessor

Sr. Josep Maria Barris
Arxiu Municipal de Roses.

Sra. Anna Barceló
Ajuntament de Roses, urbanisme.

Dra. Alexandra Chavarria
Universit  degli Studi di Padova.

Dr. Josep Maria Nolla
Universitat de Girona

Dr. Marcel Pujol
Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya.

Sr. Carles Paramo Ponseti
Associació Rodes

Col·laboradors

Dra. Bibiana Agustí (INSITU-Arqueologia i aantropologia sl)

Dr. Walter Alegria (Universitat de Barcelona)

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

Dra. Natàlia Alonso (Universitat de Lleida)

Sr. Josep Maria Barris (Arxiu Municipal de Roses. Ajuntament de Roses)

Dra. Caroline De Barrau (Univewrsité Perpignan-Via Domitia)

Dra. Anne Baud-chemain (Université Lumière-Luyon2)

Dr. Josep Casas (Arqueòleg)

Dra. Laura de Castellet (Historiadora)

Dra. Alexandra Chavarria (Università degli Studi di Padova)

Sr. Ramon Coll (Ajuntament de Premià de Mar)

Dr. André Constrant (Aix MARseille Université)

Sra. Neus Coromina (Arqueòloga i antropòloga)

Dra. Ana Costa (Arqueòloga)

Sr. Adrià Cubo (Arqueòleg)

Dra. Carolina Domènech Belda (Universitat d'Alacant)

Dr. Stéphane Durand (Avignon Université)

Dr. Adolfo Fernández Fernández (Universidad de Vigo)

Sra. Montserrat Farreny (Museu de Martorell)

Sr. Pablo del Fresno (Sistemes de Gestió del Patrimoni)

Sr. Joan Frigola (Musdeu Comarcal de Banyoles)

Dr. Abel Gallego Valle (Institut Català Arqueologia Clàssica)

Dr. David Gallego Valle (Universidad Castilla la Mancha)

Dra. Rut Geli (Centre Arqueologia Subaquàtica de Catalunya)

Dr. Jordi Gibert (Universitat Autònoma de Barcelona)

Dra. Chiara Guarnieri (Soprintendenza ABAP-Bologna)

Sra. Itziar Gutiérrez (Arqueòloga-ICAC)

Dra. Helena Kirchner (Universitat Autònoma de Barcelona)

Dr. José Ángel Lecanda (Universidad de Deusto)

Dr. Bastien Léfebvre (Université Toulouse-Jean JAurés)

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

Sr. Joan Llinàs (Arqueòleg, ATRI Cultura i patrimoni SLU)

Sra. Silvia Llobet (Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya)

Dr. Elvis Mallorquí (UOC)

Sra. Sònia Masmartí (Monestir Sant Pere de Rodes)

Dr. Ramon Martí (Universitat Autònoma de Barcelona)

Sr. Guillem Mauri (CASC)

Sra. Montserrat Mataró (Generalitat de Catalunya-Arqueòloga territorial)

Dr. Joan J. Menchon (Ajuntament de Tarragona)

Sr. Pol Meseguer (Arxiu Municipal de Roses)

Dr. Marco Milanese (Università degli Studi di Sassari)

Sr. Magí Miret (Generalitat de Catalunya)

Sra. Maria Molinas (ABAC, s.l.)

Sra. Camille Mistretta (Service Archéologique Départemental des Pyrénées Orientales)

Sra. Laia Muntaner (Bicònic Arqueologia)

Dr. Josep Maria Nolla (Universitat de Girona)

Sra. Maria Ocaña (Fundació l'Esquerda)

Dr. Jaume Oliver (Universitat Autònoma de Barcelona)

Dra. Imma Ollich (Fundació l'Esquerda)

Dr. Albert Pratdesaba (Fundació l'Esquerda)

Dra. Marta Prevosti (Institut Català Arqueologia Clàssica)

Sra. Marta Prieto (Arqueòloga)

Dr. Marcel Pujol (Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya)

Dr. Santiago Riera (Universitat de Barcelona)

Dra. Carme Rissech (Universitat Rovira i Virgili)

Sra. Montserrat Rocafiguera (Fundació l'Esquerda)

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

Dr. Isaac Rufí (Universitat de Girona)
Dr. Joaquín Ruiz de Arbulo (Universitat Rovira i Virgili)
Dr. Jordi Sagrera (Universitat de Girona)
Dra. Jordina Sales (Universitat de Barcelona)
Dra. Marta Sancho (Universitat de Barcelona)
Dra. Valérie Serdon (Université Paris-Nanterre)
Dr. Lluís Serrano (Universitat de Girona)
Dr. Narcís Soler (Institut d'Estudis Gironins)
Dra. Eva Subias (Universitat Rovira i Virgili)
Dr. Marc Sureda (Museu Episcopal de Vic)
Sra. Nerea Timoneda (INSITU arqueologia i antropologia)
Dra. Ester Travé (Universitat de Barcelona)
Dr. Joaquim Tremoleda (Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries)
Sr. Jordi Tura (Director del Museu Etnològic del Montseny-la Gabella)
Dra. Elisa Varela (Universitat de Girona)
Dr. Edoardo Vanni (Università degli Studi di Foggia)
Dr. Josep Maria Vila (Universitat Autònoma de Barcelona)
Dr. David Vivó (Universitat de Girona)
Dr. Jordi Vivo (Arqueòleg)
Dr. Federico Zoni (Università degli Studi di Bergamo)

A la llista de col·laboradors no s'inclouen els investigadors participants al VIII Seminari Internacional d'Arqueologia Medieval i Moderna, ni els estudiants participants al VII Curs Internacional d'Arqueologia-Ciutadella de Roses.

ACTIVITATS

6

VIII SEMINARI INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA MEDIEVAL
I MODERNA

**"ARQUEOLOGIA DE LA MOBILITAT: CIRCULACIÓ DE BÉNS I
PERSONES EN ÈPOCA TARDOANTIGA I MEDIEVAL.
INTERCANVIS MATERIALS, TÈCNICS I CULTURALS PER
CONSTRUIR UNA SOCIETAT."**

VIII SEMINARI INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA MEDIEVAL I
MODERNA
VIII INTERNATIONAL SEMINAR ON MEDIEVAL AND POST-
MEDIEVAL ARCHAEOLOGY

**ARQUEOLOGIA DE LA MOBILITAT: CIRCULACIÓ DE BÉNS I
PERSONES EN ÈPOCA TARDOANTIGA I MEDIEVAL. INTERCANVIS
MATERIALS, TÈCNICS I CULTURALS PER CONSTRUIR UNA
SOCIETAT.**

*Archaeology of mobility: circulation of goods and people in late
antiquity and the middle ages. Material, technical and cultural
exchanges for the construction of a society.*

ROSES, 9-10 OCTUBRE 2025
Teatre Municipal
(C/ Tarragona, 81, Roses)

CR Universitat de Girona
Càtedra Roses d'Arqueologia
i Patrimoni Arqueològic

Ajuntament de Roses
www.roses.cat

Departament de Cultura
Govern de Catalunya

Projecte
Urbanisme, poblament i conflicte
en època medieval i moderna.
La vila de Roses com a paradigma.

7

9 i 10 octubre. El seminari es va desenvolupar al llarg de dos dies i la gran quantitat de comunicacions presentades va obligar a desdoblar en dues sales algunes de les sessions.

El seminari s'estructura a partir d'una conferència inaugural i tot un seguit de comunicacions que ja no són per invitació com en els seminaris realitzats fins l'any 2021, sinó seleccionades a través d'un procés d'inscripció lliure per part dels diferents investigadors i grups de recerca i un posterior procés de selecció.

Amb aquest nou format es pretén potenciar la participació dels grups de recerca i, de retruc, de la pròpia assistència a l'acte que, enguany, ha estat d'un centenar de persones.

L'objectiu era el d'engrescar als diferents investigadors i grups de recerca que treballen en l'estudi del món tardoantic i medieval, sempre des d'una òptica arqueològica, a presentar les seves recerques i el resultat ha estat molt positiu, atès que es varen presentar 47 comunicacions, de les quals finalment se'n presentaren 45 durant les dues jornades del seminari. Les comunicacions presentades formaven part de recerques d'investigadors i grups de recerca espanyols, francesos i italians.

El seminari es va iniciar amb la conferència inaugural que es va encarregar al doctor Adolfo Fernández Fernández de la Universitat de Vigo, amb el títol "From the Near East to the Far West". El comerç entre oriente y la fachada atlàntica durante la tardoantigüedad".

Les comunicacions presentades van ser:

-María Victoria García-Aboal. Comercio y movilidad en Cartagena en los siglos III y IV: estado de la cuestión.

-Marie Valenciano-Dumas. Saint-Blaise (Ugium) et sa région : un haut lieu des échanges méditerranéens au sein du territoire de la cité d'Arles.

-Marc Bouzas, Lluís Palahí. Roses en el marc de les rutes comercials en època tardoantiga.

-Vanessa Elizagoyen, Christian Sculler, Vincent Geneviève, David Guitton, Jérôme Hernandez, Stéphanie Raux, Laure Simon. Echanges commerciaux et mobilités dans le Sud-Ouest de la France durant l'Antiquité tardive : études de cas.

-Raquel Bujalance Silva. Influencia de las rutas marítimas en la transformación de las ciudades portuarias andalusíes: los casos de Almería, Cartagena y Denia.

-Marcel Pujol i Hamelink. Vaixells i tripulacions com a transmissors de la tecnologia naval i el saber nàutic entre l'Atlàntic i la Mediterrània als segles XIV i XV: una visió des de l'arqueologia, la iconografia i la documentació escrita.

-Marco Muresu. Lucerne Atlante XA1a con spalla decorata dall'impressione del solido dei Vota Vicennalia di Teodosio II (422 d.C.): evidenze dalla Sardegna e dal Mediterraneo di un manufatto peculiare.

-Walter Alegría Tejedor, Leandro Fantuzzi. Àmfores mediterrànies a la comunitat cristiana prepirinenca d'Els Altimiris.

-Ramon Coll Monteagudo, Magí Miret Mestre. Materials arqueològics d'importació en les coves de Catalunya durant la tardoantiguitat (ss. IV-VI dC).

-Manon Géraud , Jérôme Kotarba. La céramique kaolinitique en Roussillon, un indicateur d'échanges commerciaux durant le haut Moyen-Âge ?

-Guillem Boneu-Pouquet , Manon Géraud , Claudio Capelli , Nicolas Garnier , Sylvie Yona Waksman, Roberto Cabella. Un ensemble céramique inédit du haut Moyen Âge en Corse-du-Sud (Valle di l'Olmu, Afa) : études pluridisciplinaires.

-Paola Orecchioni. La protomaioloica siciliana e le altre. Influssi e circolazione di tecniche e idee nella ceramica con copertura stannifera del Mediterraneo nella prima metà del Duecento.

-Jaume Oliver i Bruy. Del villare Palatio a las pareis dells moros appellades als palaus. Transformacions del poblament arran d'un camí ramader al Montseny entre els segles IX-XII.

-Marta Torres. Conexiones entre aldeas. Análisis y cálculos de movilidad en el entorno de Elo (Hellín, Albacete) entre los siglos VI y VIII.

-Sonia Medina Gordo, César González-Pérez. Pensar la mobilitat més enllà de l'arqueologia: models, camins i simulacions digitals a la Serra de la Demanda.

-Elvis Mallorquí. El monestir de Santa Maria d'Amer i una ruta de transhumància (segles IX-XV).

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

-Ghouas Zahra. Circulations artistiques en Afrique romaine : étude des formes sculptées en Numidie et en proconsulaire.

-Laura de Castellet. Viatgers del so. L'expansió europea de l'arquet musical des de les Rutes de la Seda.

-Marie Guthmuller. Entre migrations et transferts artistiques : l'exemple des orfèvres siennois à Avignon au XIVE siècle.

12

-Sergio Pou Hernández. La madera en los ingenios azucareros de Tenerife en el siglo XVI: recursos, caminos y técnicas.

-Marta Sancho. De la costa mediterrània a la serralada pirinenca: àrees d'abastiment, mobilitat i circulació de bens, idees i persones en la gènesi del monacat occidental (el cas dels Altimiris).

-Pierre Charrey. Les poids tardo-romains et byzantins en Gaule. Réception et postérité entre Antiquité et Moyen Âge.

-Alberto Martín Esquivel, Cruces Blázquez Cerrato. Moneda visigoda y movilidad: circulación, selección y falsificación de tremisses.

-Jordi Gibert Rebull, Sébastien Gasc, Manuel Edo Benaiges. El tresor del Garraf, els dirhams de la cova de Can Sadurní i la primera circulació monetària islàmica a l'actual Catalunya.

-Fabrizio Benente, David Caramelli, Alessandra Modi, Giada Molinari, Nico Radi. Evidenze archeologiche, antropologiche e indagini paleogenomiche e datazioni radiocarboniche dal sito di "Mattoni Rossi (secoli VI-X).

-Verónica Pérez de Dios, Aurora Grandal d'Anglade. La sociedad tardorromana en las necrópolis de la provincia de Salamanca: análisis paleodietético y social.

-Stefano Roascio, Elena Dellù, Giuseppina Spadea, Alessandro Bona. The buried at the amphitheater of Albenga (sv-italy). New interpretations for a social reconstruction of a local capital in late antiquity.

-Antony Cevallos, Carme Rissech. Seguint les petjades humanes de l'Antiguitat Tardana a Barcelona.

13

-Neus Coromina, Ana Costa, David Vivó, Josep Burch, Jordi Sagrera, Jordi Vivo. El poblament de la muntanya de Sant Julià de Ramis i el seu entorn durant l'antiguitat tardana i l'alta edat mitjana: mobilitat i intercanvis a través de l'estudi de les necròpolis del Pla de l'Horta i els Sants Metges.

-Fabrizio Benente, Andrea Pollastro. La ceramica invetriata e dipinta di produzione islamica in Liguria. Indicatori archeologici di contatti commerciali a lungo raggio, e/o di forme di distribuzione secondaria. Utilizzo di vasellame pregiato e di oggetti viaggianti.

-Israel Jacobo Alcón García. Influencia y asimilación de técnicas foráneas en la cerámica pleno y bajomedieval de la ciudad de Guadalajara.

-Silvana Rapuano. Circolazione e produzioni della ceramica da mensa bassomedievale nei contesti della Campania interna.

-Flora Miele. Visible and invisible traces of trade: an analysis of socio-economic dynamics in the late Middle Ages at Cencelle (Tarquinia, VT).

-Jordi Mach. De l'atelier à la table : la vaisselle de verre en Méditerranée nord occidentale au XIVE siècle, une enquête à partir de l'exemple nord catalan.

-Miguel Ángel Valero Tévar. Resiliencia, adaptaciones y movilidad: transformaciones económicas, sociales y constructivas en la villa de Noheda durante la antigüedad tardía.

14

-André Constant, Florence Guillot; Michel Martzluff, Guergana Guionova, Cécile Respaut. L'appareil de méga blocs dans le haut Moyen Âge à l'est des Pyrénées : emprise régionale et portée ethnographique d'une architecture peu connue.

-Simone Balossino. De la domus consulaire au palais communal : circulations politiques et architecturales entre Provence et Italie (XIIe-XIVe siècle).

-Joan Josep Menchon Bes. Marmora tarraconenses. Reciclatge i exportació de marbres i pedra de la vella Tàrraco entre l'antiguitat tardana i l'edat mitjana.

-Alfred Mauri Martí, Esther Travé Allepuz. L'Hospital de Sant Joan de Martorell (segle XIII): Un centre assistencial en un node viari.

-Ettore A. Bianchi, Aurora Cagnana. Le migrazioni degli Slavi in Carantania durant l'Alto Medioevo. Evidenze archeologiche e fonti scritte.

-Inés Calderón Medina. Nobleza sin fronteras. Movilidad y conectividad nobiliaria en los territorios hispánicos y occitanos (X-XIII).

-José Luis Menéndez Fueyo, Joaquín Pina Mira. Los que vinieron del norte. La materialidad catalana en la construcción de la sociedad del reino de Valencia en el sigloXIV: el ejemplo de la pobla de Ifach (Calp, Alicante).

-Raúl Villegas Marín, Jordina Sales-Carbonell. Cristians sirians a la Mediterrània occidental post-imperial (segles V-VIII): l'evidència de les fonts literàries i arqueològiques.

-Imma Ollich, Esther Travé, Maria Ocaña, Montserrat de Rocafiguera, Albert Pratdesaba. Mobilitat i permanència al jaciment de l'Esquerda: una lectura arqueològica de llarga durada a Osona.

-Stefano Roascio, Aurora Cagnana. Trasferimenti di uomini, trasferimenti di tecniche. Interazioni e scambi tra Oriente ed Occidente nel corso del medioevo.

El seminari serà objecte d'una publicació monogràfica dins la col·lecció MonCRAPA editada per la càtedra.

VII CURS INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA MEDIEVAL I MODERNA-CIUTADELLA DE ROSES 2025

30 juny- 18 juliol. La realització del VII Curs Internacional d'Arqueologia Medieval i Moderna- Ciutadella de Roses ha estat, com cada any, una de les principals activitats de la Càtedra. Aquesta activitat presenta tot un seguit d'objectius en àmbits diversos:

16

-Formació: el curs s'orienta a la preparació pràctica i teòrica de l'arqueologia, específicament enfocada en arqueologia medieval i moderna. En aquest aspecte al curs es combinen les activitats de camp, amb la realització d'una excavació arqueològica, amb els treballs de laboratori, sobretot destinats al coneixement dels materials i el seu tractament.

El curs, a més, combina els treballs arqueològics amb treballs de pràctiques de consolidació i restauració, que es tutoritzen en col·laboració amb les restauradores Cristina Garcia i Maria Molinas de l'empresa ABAC s.l.

Des de 2023 s'han incorporat pràctiques d'antropologia realitzades per l'arqueòloga i antropòloga Neus Coromina.

Aquesta formació es complementa amb la programació de tot un seguit de xerrades teòriques sobre temes d'arqueologia medieval i

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

moderna. Enguany la temàtica escollida ha estat "El món de la mort en època tardoantiga i medieval. Rituals, estudis i analítics"

CICLE VII CURS INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA MEDIEVAL I MODERNA-CIUTADELLA DE ROSES

EL MÓN DE LA MORT EN ÈPOCA TARDOANTIGA I MODERNA: RITUALS, ESTUDIS I ANALÍTIQUES

ROSES. 1-17 JULIOL 2025

CONFERÈNCIES

1 de juliol 16:00h.
Maro Bouzas i Lluís Palahí
(CRAPA-Universitat de Girona)
EL MÓN FUNERARI D'ÈPOCA TARDOANTIGA A LA ZONA EMPORDANESA.

3 de juliol 16:00h.
Joan MENCHON BES
(Arqueòleg-Ajuntament de Tarragona)
NECRÒPOLIS ENTRE L'ANTIGUITAT TARDANA I L'EDAT MITJANA A L'AGER TARRACONENSIS OCCIDENTAL.

8 de juliol 16:00h.
Silvia Llobet Font
(Coordinadora de l'Àrea d'Arqueologia del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya)
LA CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ EN PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

15 de juliol 16:00h.
Camille Mistretta-Verfaille
(Service Archeologique Départemental des Pyrénées Orientales)
LA NÉCROPOLE DU PLANIOL À ELNE (IVe-Xe siècle)

17 de juliol 16:00h.
Josep Maria Vila i Carabasa
(Universitat Autònoma de Barcelona)
LA MORT EN CONTEXTOS MONÀSTICS A L'EDAT MITJANA: APORTACIONS DES DE L'ARQUEOLOGIA

LLOC
SALA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA
C/ DE MADRID, 1, ROSES

Les conferències formen part de les activitats de formació del Curs Internacional d'Arqueologia, però estan obertes a l'assistència de tot el públic interessat.

Amplia col·laboració

CR - Universitat de Girona, Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic
Ajuntament de Roses
CRPIMC - Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
Projecte Urbanisme, poblament i conflicte en època medieval i moderna. La vila de Roses com a paradigma.
Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura

-Excavació arqueològica: l'objectiu de les primeres edicions del curs va ser el de aprofundir en el coneixement de la vila medieval de Roses, específicament el traçat urbà de la vila, la seva estructuració i evolució.

A aquest objectiu s'hi va afegir des de 2022 l'estudi del monestir de Santa Maria de Roses, amb l'excavació del sector del claustre.

A nivell científic els resultats dels treballs arqueològics, a més, s'emmarquen dins el projecte competitiu "Urbanisme, poblament i conflicte en època medieval i moderna. La vila de Roses com paradigma" de la convocatòria 2022-2025 de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya per projectes de recerca en arqueologia i paleontologia.

17

-Patrimonialització: un altre dels objectius del curs és la recuperació, consolidació i adequació de les estructures arqueològiques recuperades, de cara a la seva integració en el conjunt monumental de la Ciutadella. Per potenciar aquesta vessant es compta amb una restauradora i la participació, cada any, de dos estudiants de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya perquè futurs arqueòlegs/es i restauradors/es aprenguin a treballar conjuntament i a conèixer les problemàtiques, les tècniques de treball i les especificitats de cada especialitat.

18

-Internacionalització: en el curs han participat estudiants provinents d'universitats catalanes, franceses i italianes.

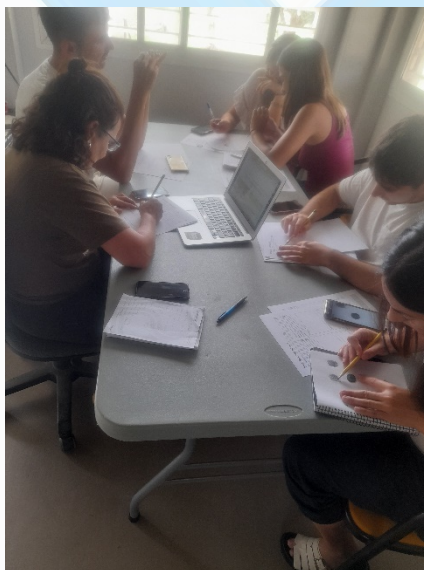

-Coneixement territorial: el Curs es complementa amb tot un seguit de visites a jaciments i espais relacionats amb la temàtica del mateix amb un doble objectiu. Per una banda, aporten paral·lels o espais similars a aquell en el que es treballa, i, per l'altra, donen a conèixer el patrimoni medieval i modern a estudiants provinents d'altres espais i territoris.

El VII Curs es va dur a terme entre els dies 30 de juny i 18 de juliol i va comptar amb 15 estudiants.

La campanya arqueològica s'ha concentrat a la zona del claustre del monestir, concretament a les ales nord i sud del mateix, amb l'objectiu de reconstruir la història de l'espai des del moment de construcció de la petita església funerària d'època tardoantiga, la creació del monestir i la seva evolució fins el seu abandonament a finals del segle XVIII.

Pel que fa la formació, cal destacar que en l'excavació es va aprofundir en totes aquelles tasques derivades de la tasca de l'arqueòleg (excavació, cotes, fitxes, documentació gràfica, planimetria i dibuix d'estructures, topografia, fotografia...).

La troballa d'un cementiri a la zona del claustre ha permès ampliar les pràctiques amb tasques antropològiques, sempre sota l'assessorament d'una antropòloga (Neus Coromina).

Com acabem d'esmentar aquests treballs de camp es varen complementar amb el treball de laboratori i el processament dels materials arqueològics (neteja, siglat, classificació, dibuix de materials, anàlisi d'estructures verticals, dibuix de camp, numismàtica, antropologia, tasques de consolidació en laboratori...).

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

Pel que fa a les conferències se'n varen realitzar cinc, centrades en l'estudi dels període tardoantic i altmedieval:

-1 de juliol: Marc Bouzas i Lluís Palahí (CRAPA-Universitat de Girona) "El món funerari d'època tardoantiga a la zona empordanesa".

-3 de juliol: Joan Menchon i Bes (Ajuntament de Tarragona) "Necròolis entre l'antiguitat tardana i l'edat mitjana a l'ager tarraconensis occidental".

-8 de juliol: Sra. Silvia Llobet (coordinadora de l'Àrea d'Arqueologia del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya) "La conservació i restauració en patrimoni arqueològic".

-15 de juliol: Sra. Camille Mistretta-Verfaille (Service Archéologique Départemental des Pyrénées Orientales) "La nécropole du Planiol à Elne (IVe-Xe siècle)".

-17 de juliol: Sr. Josep Maria Vila Carabassa (Universitat Autònoma de Barcelona) "La mort en contextos monàstics a l'edat mitjana. Aportacions des de l'arqueologia".

Finalment el Curs es va completar amb tot un seguit de visites a diferents pobles i jaciments per conèixer sobre el terreny les traces de l'emmurallament i l'urbanisme medieval en la configuració urbana actual, sempre acompanyats per persones expertes:

-5 de juliol: Girona (Sra. Neus Coromina i Dr. Jordi Sagrera).

-9 de juliol: monestir de Sant Pere de Rodes i poble de Santa Helena de Rodes (Sra. Montserrat Mataró).

-12 de juliol: Besalú i Banyoles (Sr. Joan Frigola).

VIII CICLE DE XERRADES D'ARQUEOLOGIA DE LA CÀTEDRA

Març-maig. Octubre-desembre. Una de les principals activitats de difusió que realitza la Càtedra és la programació d'un cicle de conferències que enguany s'ha desenvolupat en dues parts, una a la primavera i l'altra a la tardor. El cicle s'orienta al gran públic i pretén apropar el patrimoni arqueològic i l'arqueologia al conjunt de la societat.

22

L'any 2025 s'ha desenvolupat el VIII Cicle de Xerrades de la Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic. La presencialitat d'aquesta activitat resulta especialment important ja que l'essència de les xerrades es basa en la interacció amb el públic i la creació d'un diàleg conferenciant-assistents.

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

Les conferències han estat enregistrades i posteriorment s'han incorporat al canal de Youtube de la càtedra.

Totes les conferències es varen desenvolupar al centre d'exposicions Ca l'Anita de Roses.

El cicle de xerrades ha estat format per les següents conferències:

-26 de març: Josep Maria Nolla (Institut Estudis Catalans) "Attala al territori de Roses. Dades noves sobre la conquesta carolíngia de l'Empordà"

-9 d'abril: Rut Geli (Centre Arqueologia Subaquàtica de Catalunya) "El derelicta Cala Cativa I. El primer treball d'arqueologia subaquàtica a Catalunya".

-30 d'abril: Elvis Mallorquí (Universitat Oberta de Catalunya) "A la recerca dels camins històrics de l'Empordà: arqueologia, història i geografia"

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2025

-14 de maig: Marc Bouzas i Lluís Palahí (CRAPA-Universitat de Girona) "Presentació-Xerrada de les noves publicacions de la càtedra "Intercanvis culturals i comercials a la Roses tardoantiga".

-15 d'octubre: David Vivó Codina (Universitat de Girona) "Arqueologia i restitucions 3D. Una manera immersiva d'apropar-se a la història i el patrimoni".

24

-5 de novembre: Laia Muntaner (Bicònic Arqueologia SC) i Nerea Timoneda (INSITU-arqueologia i antropologia sl) (Arqueòleg-Universitat de Girona) "El rebost altmedieval de Fontanilles".

-19 de novembre: Lluís Serrano Jiménez (Universitat de Girona) "El setge de Roses de 1808".

-3 de desembre: Bibiana Agustí (INSITU-arqueologia i antropologia sl) "Del succeït i del suposat al Castell de Rocabruna, Ripollès".

PUBLICACIONS

Dins l'àmbit de la transferència de coneixement arqueològic pren especial rellevància l'edició de tot un seguit de publicacions que en diferents àmbits (tant el científic com el més general) permeten aprofundir en el coneixement de les èpoques medieval i moderna.

Revista RODIS

Rodis. Journal of Medieval and Post-Medieval Archaeology

Revista d'arqueologia que, amb un enfocament multidisciplinari, se centra en l'arqueologia medieval i postmedieval en un sentit molt ampli, tant temàticament com geogràfica. El seu objectiu és la divulgació de treballs de recerca originals que aportin dades noves o noves metodologies que ajudin a millorar la investigació en aquest àmbit del coneixement.

<https://www.documentauniversitaria.media/rodiss/index.php/rodiss>

25

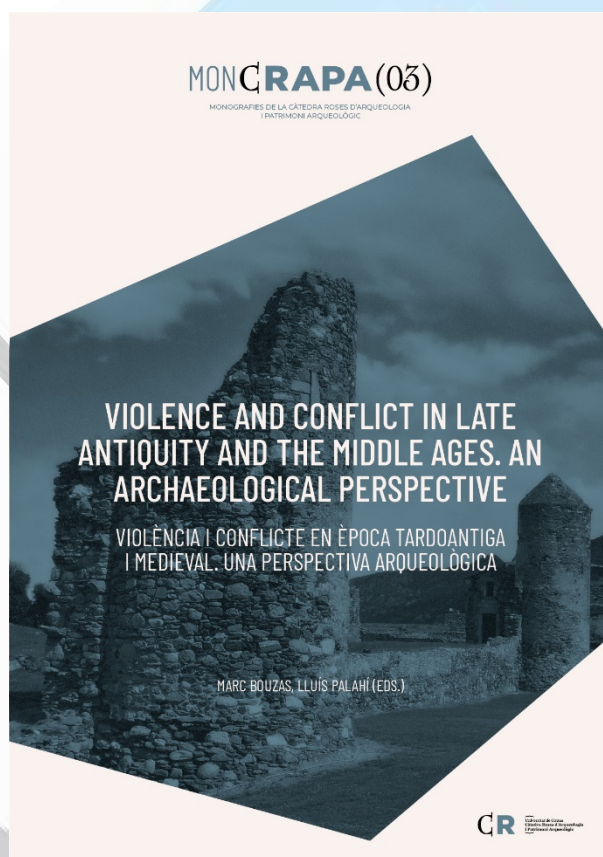

MonCRAPA

L'any 2024 la Càtedra va estrenar una nova col·lecció (MonCRAPA)

Destinada a la publicació de monografies. En ella s'hi publicaran les actes dels diferents seminaris que organitza anualment la càtedra, però també monografies dedicades a l'arqueologia i el patrimoni, amb una especial vinculació als jaciments de Roses.

Així, enguany s'ha publicat el volum corresponent a les actes del VII Seminari Internacional d'Arqueologia Medieval i Moderna "Violence and conflict in late antiquity and the middle ages. An archeological perspective"

<https://www.documentauniversitaria.media/omp/index.php/crapa/catalog/series/moncrapa>

Guies del Patrimoni Cultural de Roses

La Càtedra impulsa l'edició d'una col·lecció de breus guies visuals destinades al públic no expert interessat en el patrimoni cultural. L'objectiu de la col·lecció és donar a conèixer el patrimoni arqueològic de l'entorn de Roses, tractant de forma individualitzada els diferents espais, jaciments i monuments.

Les guies s'estructuren a partir de capítols curts, amb un ús del llenguatge i dels conceptes rigorós però de fàcil comprensió i amb un important ús de l'aparell gràfic. L'any 2025 s'ha editat una nova guia de la visita de la Ciutadella de Roses.

Aquesta guia pretén ser una eina pels visitants. El volum s'estructura en dues parts. La primera presenta tot un seguit de capítols cronològics que descriuen la història del jaciment des d'època grega fins l'actualitat. En la segona part es crea un circuit de visita i es presenten tot un seguit de fitxes d'elements i estructures que el visitant pot veure durant la visita.

A més la guia es complementa amb una pàgina web en la qual es presenta la informació a través de tot un sistema de codis QR inserits en el llibre. Aquesta web serà un element viu, que s'anirà actualitzant amb les novetats que vagi proporcionant l'arqueologia i en ella s'hi introduiran elements que no es poden presentar en un llibre imprès com són restitucions 3D d'objectes, petits vídeos...

ACTIVITATS PARTICIPATIVES

L'any 2024 la Càtedra va iniciar una nova línia d'activitats amb l'objectiu d'obtenir un implicació directa de la població local en el coneixement del patrimoni i de la tasca que desenvolupen els arqueòlegs i restauradors per conèixer i protegir el patrimoni.

Amb aquest objectiu es van programar tot un seguit d'activitats:

-Visita guiada a les excavacions arqueològiques: durant el desenvolupament de les excavacions arqueològiques es varen programar dues visites: una al principi i l'altra al final dels treballs, per apropar a la població la tasca dels arqueòlegs, el seu desenvolupament i els seus resultats.

-Col·labora amb el laboratori d'arqueologia: durant els treballs arqueològics es varen programar activitats desenvolupades al laboratori arqueològic amb l'objectiu d'involucrar a la població en la forma de tractar els materials per part dels arqueòlegs. Els treballs es varen desenvolupar en dues jornades en les quals els participants varen col·laborar realitzant, juntament amb els arqueòlegs, treballs de neteja i classificació de materials i l'estudi antropològic dels enterraments recuperats durant els treballs.

-Visita Entre dòlmens, menhirs i barraques. Una passejada per la història de Roses: amb l'objectiu d'apropar el patrimoni arqueològic a la població es va organitzar el 8 de novembre (que finalment es va canviar al dia 15 de novembre) una visita-passejada per diversos dòlmens, menhirs i altres monuments de l'entorn de Roses, acompanyats de Nèstor Morales. A la visita s'hi van inscriure 37 persones.

29

PROJECTES COMPETITIVS

El 2022 la Càtedra va obtenir l'aprovació i subvenció pel projecte presentat a la convocatòria de Projectes quadriennals de recerca en matèria d'arqueologia i paleontologia 2022-2025, de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Amb el títol "Urbanisme, poblament i conflicte en època medieval i moderna. La vila de Roses com paradigma" el projecte constitueix la continuació d'un projecte de llarg abast i ambició que es va iniciar l'any 2018 i que té com objectiu final des del punt de vista patrimonial la recuperació integral de la vila medieval de Roses i des del punt de vista de la recerca emprar aquest jaciment com a element focal des del qual desenvolupar tot un seguit d'estudis d'un abast més ampli que permeti contextualitzar les troballes realitzades en un panorama més global que permeti plantejar conclusions i models comparables amb d'altres realitats a nivell nacional i internacional.

El projecte té per objectiu principal analitzar des d'una vessant interdisciplinària la configuració i evolució urbanística de les viles en època medieval i, en aquest context, aprofundir en el coneixement del paper que els conflictes, en un sentit ampli -ja siguin d'alta intensitat com les guerres o de baixa intensitat, com la inseguretat provocada pel bandolerisme, o, fins i tot, els conflictes existents entre els diferents estaments o poders polítics de l'època-, juguen en la configuració i evolució de les estructures urbanes i la plasmació física de totes aquestes conjuntures en la configuració d'una població. La presència del conflicte es pot resseguir més enllà dels elements poliorcètics, per exemple en la distribució de diferents estaments o grups socials dins l'espai amb la creació de barris específics per determinats grups socials, com els calls jueus. Al mateix temps, pretén seguir avançant en el coneixement de l'origen, configuració, i evolució de les poblacions medievals del territori i aprofundir en el coneixement de la seva estructuració social, analitzant elements tan diferents i complementaris com les dedicacions professionals i la seva distribució espacial dins la població; l'alimentació -i la seva variabilitat entre sectors de la població o èpoques i conjuntures diverses, especialment aquelles vinculades a moments de conflictivitat i inseguretat- l'explotació dels recursos naturals...

Les característiques del jaciment permeten assolir informacions globals difícils d'obtenir en altres espais on l'urbanisme posterior ha emmascarat o destruït el d'època medieval, com la restitució de la parcel·lació i el seguiment de l'evolució dels espais. La comparació amb d'altres realitats d'època medieval ha de permetre aprofundir en el coneixement de l'urbanisme i apreciar fins quin punt els diferents punts de partida o les diferents circumstàncies socials, històriques i econòmiques, influeixen en la configuració de les poblacions.

CAMPANYA D'EXCAVACIÓ I PATRIMONIALITZACIÓ

Març-Maig. Com ja és habitual des de l'any 2020 i més enllà del curs d'arqueologia, la càtedra i l'ajuntament de Roses han impulsat una campanya arqueològica amb l'objectiu de potenciar la patrimonialització de la vila medieval.

L'objectiu dels treballs és el d'anar posant al descobert les estructures de la trama urbana de la vila medieval, concretament tot el barri que ocupa el sector est de la població com element potenciador del circuit de visites i de la patrimonialització de l'espai arqueològic de la Ciutadella.

Assolir aquests objectiu ha de permetre:

- Cohesionar i relligar els espais excavats en anys anteriors i que se situaven al nord i al sud de l'espai objecte dels treballs, facilitant no solament la seva comprensió sinó també la seva conservació i la seva visita.

- Permetre als visitants comprendre de forma molt més clara l'estructura urbana de la vila medieval.

- Enriquir l'experiència cultural de la visita amb la incorporació de nous elements que facilitin la comprensió de l'espai de la vila medieval.

- Definir de forma clara l'estructuració urbana del sector oriental de la vila.

- Visualitzar les diferents unitats domèstiques de cara a la seva posterior excavació individualitzada.

- Aprofundir en el coneixement de la parcel·lació original de la vila en aquest sector.

- Asseverar fins a quin punt són reals els esquemes teòrics realitzats fins al moment referents a la distribució urbana de la vila.

- Aprofundir en el coneixement del procés de desurbanització i espoli de la vila a partir del s.XVII.

- Disposar dels elements suficients per establir una estratègia arqueològica i una programació dels posteriors treballs arqueològics de forma més ordenada i coherent.

L'estudi individualitzat de les unitats domèstiques i altres edificis es facilitarà al tenir ja definits la majoria dels murs perimetrals. Això permetrà recuperar de forma extensiva i integral les diferents edificacions i treballar paral·lelament en la seva posterior adequació i integració en l'experiència de la visita.

Amb aquest objectiu l'any 2025 es va eliminar el darrer camí de servei existent al sector est de la vila medieval, fet que va permetre completar la visió de tot aquest sector i, a més, facilitava la visita de l'espai, posant al descobert la totalitat dels carrers medievals (Major i Nou). En aquest espai les estructures han afluorats en general amb un alt grau de destrucció, probablement per l'existència del propi camí modern. A més, la decisió de posar una passera provisional durant els mesos de juliol i part d'agost, per tal de facilitar l'accés a la zona oest de la vila (on es desenvolupava el festival musical Sons del Món), va portar a realitzar una excavació limitada als nivells més superficials. Es va fer així per poder deixar una superfície el més planera possible per la col·locació de la mateixa passera. Per tant en aquest sector no s'ha aprofundit en cap cas per sota dels nivells de circulació de la fase final d'ocupació de la vila, però tampoc s'han excavat completament determinats elements negatius com els pous o forats de bomba.

Al mateix temps es va acabar d'excavar una zona de l'illa de cases situada a l'est del carrer Nou, on l'any 2024 s'havia localitzat un gran edifici d'època tardoantiga, per sota de les estructures medievals. En aquest sector es va localitzar una gran factoria de salaons, amb, com a mínim, cinc dipòsits pel tractament del peix.

Aquests treballs es varen complementar durant el Curs Internacional d'Arqueologia Medieval i Moderna amb treballs desenvolupats a la zona del claustre del monestir de Santa Maria.

Com s'ha assenyalat, després dels treballs es va posar una passera provisional durant els dies de desenvolupament del festival musical. La col·locació i desmuntatge varen ser objecte d'un control arqueològic per evitar que es malmetessin les restes del jaciment.

ACTIVITATS AUDIOVISUALS DE PROMOCIÓ DE LES ACTIVITATS DE LA CÀTEDRA

Les dificultats en la realització de moltes de les activitats presencials programades inicialment va portar l'any 2020 a cercar fórmules alternatives per poder desenvolupar-les i difondre-les.

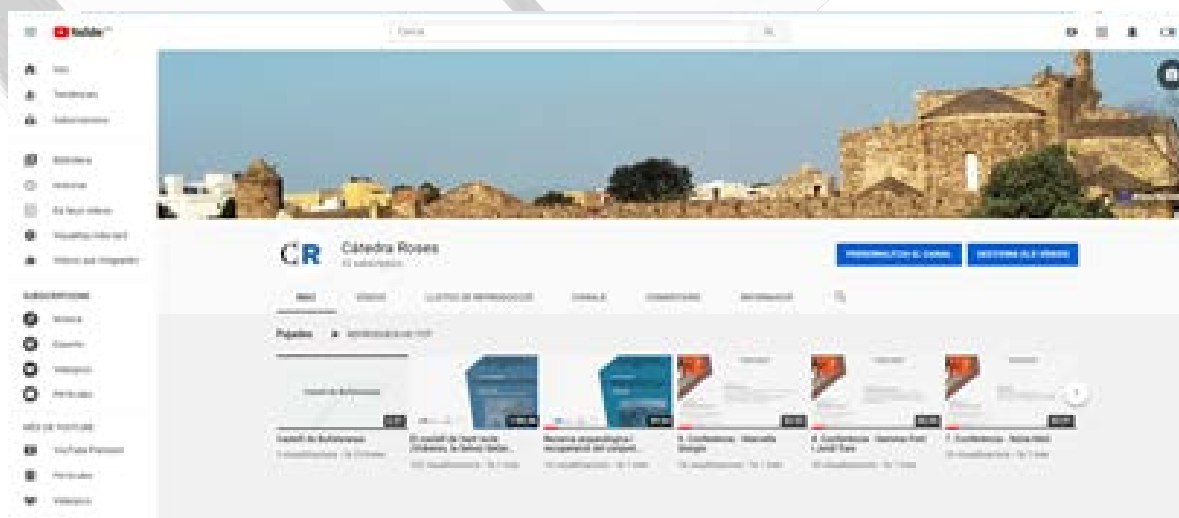
Per aquesta raó i cercant una major difusió de les activitats desenvolupades des del 2020 es graven les conferències i ponències presentades al VIII Cicle de Xerrades d'Arqueologia de la Càtedra. Aquestes gravacions es posen a disposició del públic a través d'un canal de Youtube creat per la càtedra.

Aquestes gravacions s'han realitzat sempre prèvia autorització per escrit dels ponents i conferenciants.

El canal té una voluntat de perdurabilitat i servirà als propers anys per anar donant a conèixer les diferents activitats desenvolupades per la càtedra.

L'enllaç al canal és el

<https://www.youtube.com/channel/UCM5JY86pnEl1Eq-qdWQVGC>

PER A MÉS INFORMACIÓ

<https://www.udg.edu/ca/catedres/Roses-dArqueologia>

CatRoses Arqueologia_UdG

Càtedra Roses d'Arqueologia i Patrimoni Arqueològic_UdG

<https://www.youtube.com/channel/UCM5JY86pnEl1Eq-qdWQVGCA>

@crapa.bsky.social